

Folkhälsomyndigheten

Att lyckas med ANDTS-prevention

- En snabbguide till lokalt hälsofrämjande och förebyggande arbete

Eva Forsberg Falk och Ulrika Owen

Att lyckas med ANDTS-prevention

- En snabbguide för hälsofrämjande och förebyggande arbete baserad på European Drug Prevention Quality Standards (EDPQS)

Snabbguidens arbetscykel

Innan du går in i fas 1!

- Ge beslutsfattare och chefer en tydlig bild av hur utvecklingsarbetet hänger ihop med befintliga policyer, planer och verksamheter

Foto: Scandinav bildbyrå

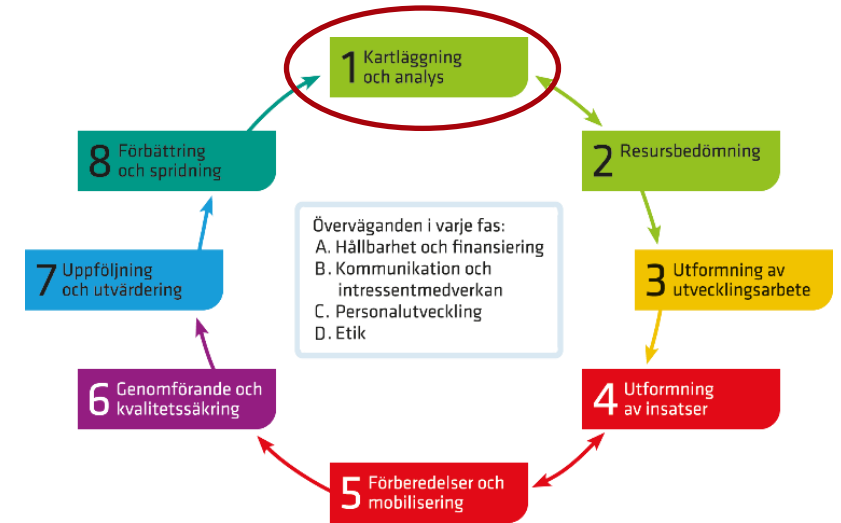

Folkhälsomyndigheten

Snabbguidens faser och arbetsmoment

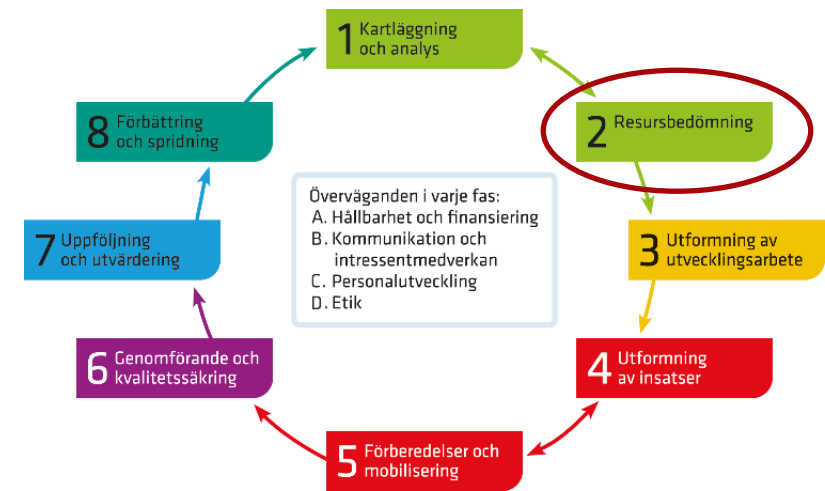
Fas 1. Kartläggning och analys

- Stämma av med lagstiftning och styrdokument (1)
- Kartlägga den lokala situationen (2), befintlig verksamhet (3), och övriga förutsättningar (4)
- Analysera målgrupp (5)
- Göra en sammanfattande analys och motivera insatsen (6)

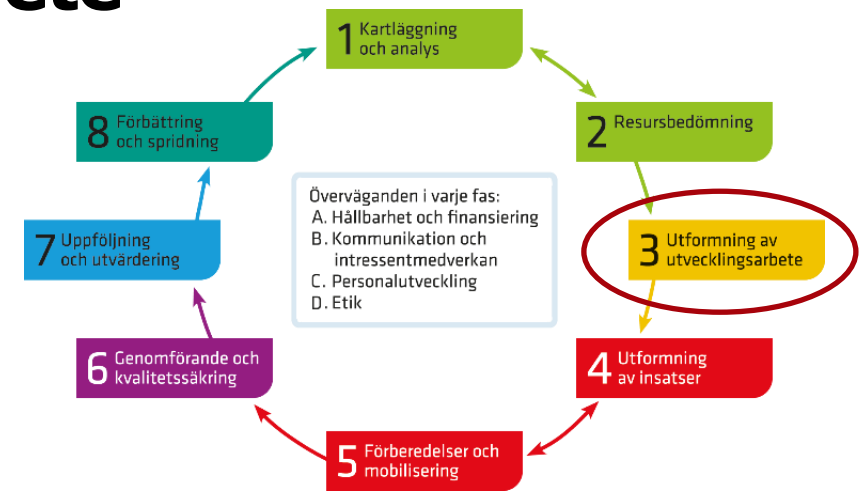
Fas 2. Resursbedömning

- Kartlägga och bedöma tillgängliga resurser (1), interna förutsättningar (2) samt externa förutsättningar (3)
- Sammanfatta behov och förutsättningar (4)

Fas 3. Utformning av utvecklingsarbete

- Välja en teoretisk modell (1) och hänvisa till vetenskapligt stöd (2)
- Sätt upp mål (3)
- Se över finansieringen (4)
- Inrätta arbetsgruppen (5)
- Fastställa tidplanen (6)
- Besluta om ramarna (7)

Folkhälsomyndighetens senaste undersökning där mer än tre fjärdedelar av befolkningen har antikroppar.

Påfyllnadsdos vaccin mot covid-19

rekommendation för vuxna

Kunskapsstöd för ett hälsofrämjande och narkotikaförebyggande arbete

Folkhälsomyndigheten erbjuder information och råd till barn och äldre, samt till föräldrar och vårdnadshavare. För barn erbjuds information och råd till föräldrar och vårdnadshavare. För äldre erbjuds information och råd till vårdnadshavare och beslutar

Risikfaktorer för ungas narkotikabruk och narkotikarelaterade problem - en sammanfattning

En litteraturöversikt av nordisk forskning visar att bland barn och unga som växer upp med olika typer av hälsomässiga, familjerelaterade, sociala och ekonomiska svårigheter är det fler som senare i livet får narkotikarelaterade problem. Det visar på vikten av ett brett hälsofrämjande och förebyggande arbete, i kombination med tidiga och samordnade insatser till barn med ökad risk för att börja använda narkotika eller få narkotikarelaterade problem.

Många olika faktorer kan påverka att människor börjar använda narkotika eller får narkotikarelaterade problem. Det rör sig om allt från individuella till sociala och samhälleliga faktorer. Sambanden är sällan direkta och riskfaktorerna samverkar ofta. Därifrån är det viktigt att arbeta på flera nivåer med olika faktorer samtidigt för att få större förebyggande effekt.

Kunskapen om de identifierade faktorerna kan användas på olika sätt i det hälsofrämjande eller förebyggande arbetet beroende på vilken faktor det handlar om, men de visar sammanlagt på vikten av att skapa strukturer för att kunna identifiera barn och unga i behov och kunna sitta in stöd i god tid, t.ex. genom extra möten och

Mer om litteraturöversikten
I det här faktabladet sammanfattas resultaten från en omfattande kartläggande litteraturöversikt av 44 långtidsstudier i nordiska städer. Syftet med översikten var att kartlägga och analysera den forskning som visar på vilka faktorer som styrker från eller ökar risken att barn och unga i Sverige börjar använda narkotika eller får narkotikarelaterade problem. För att läsa mer om resultat och metod, se faktabladet.

hjälpa i skolan, god tillgång till barn- och ungdomspsykiatri, ungdomsmottagningar och stöd till familjer.

Risikfaktorer för narkotikabruk och narkotikarelaterade problem

Översikten identifierar faktorer på alla nivåer i modellen över hälsans bestämningsfaktorer som sänker samhälleliga försättningsfaktorer.

Figur 1. Modell över hälsans bestämningsfaktorer

Flera av de studerade faktorerna på nivåer överst i modellen visar samband med senare narkotikarelaterade problem:

- lågt socioekonomisk position
- växa upp i socioekonomiskt utsatta bostadsområden
- bo i städer
- låga eller ofullständiga betyg i nionde klass
- bo med endast en vuxen i hushåll
- föräldrars skilsmässa
- förälder med alkohol- eller narkotikadiagnos
- ha förälder som fick barn i ung ålder

Sammanfattning

En översikt av nordisk forskning visar att bland barn och unga som växer upp med olika typer av hälsomässiga, familjerelaterade, sociala och ekonomiska svårigheter är det fler som senare i livet får narkotikarelaterade problem. Det visar på vikten av ett brett hälsofrämjande och förebyggande arbete, i kombination med tidiga och samordnade insatser till barn med ökad risk för att börja använda narkotika eller få narkotikarelaterade problem.

Rekommendationer för

er hösten och är det viktigt att nner sig sjuka

Vårt uppdrag

Folkhälsomyndighetens uppdrag är att utveckla och stödja samhällets arbete med att främja hälsa, förebygga ohälsa och skydda mot olika former av hälsohot. Genom vårt arbete bidrar vi till en hållbar utveckling. [Läs mer om vårt uppdrag](#)

Genvägar

[Folkhälsopolitiska mål](#)

[Föreskrifter](#)

[Lagar och regler](#)

[Publicerat material](#)

[Statsbidrag](#)

[Substanser under utredning/yttranden](#)

[Meänkieli | Meänkieli](#)

[Nordsamiska |](#)

[Davvisámegiella](#)

[Pashto | پښتو](#)

[Persiska/farsi | فارسی](#)

[Polska | Polski](#)

[Portugisiska | Português](#)

[Romani arli | Romane](#)

[Arlikane](#)

[Romani kelderash](#)

[Romani lovari | Romani](#)

[lovari](#)

[Rumänska | Română](#)

[Ryska | Русский](#)

[Somaliska | Soomaali](#)

[Sorani | سۆرانی](#)

[Spanska | Español](#)

[Sydsamiska |](#)

[Åarjelsaemien gïele](#)

[Thailändska | ภาษาไทย](#)

[Tigrinja | ትግርኛ](#)

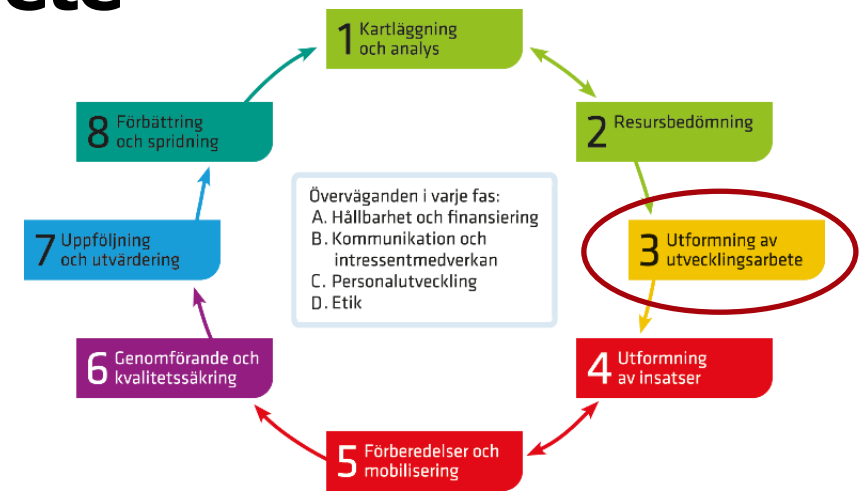
[Turkiska | Türk](#)

[Tyska | Deutsch](#)

stannar hemma.

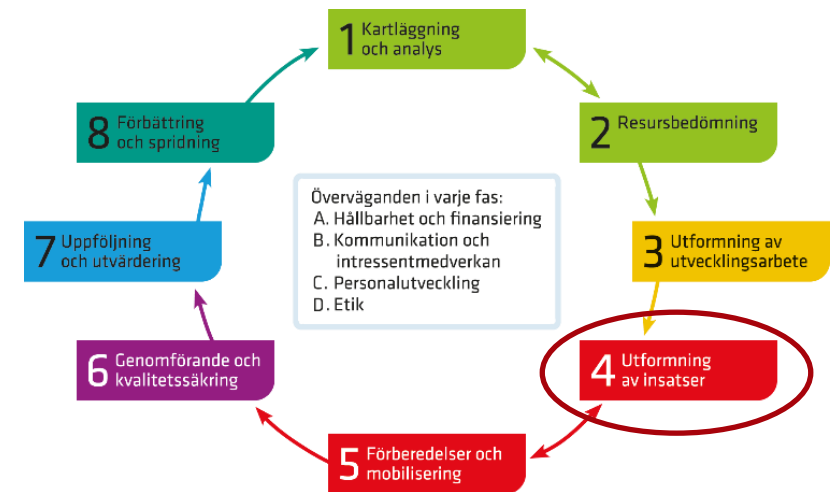
Fas 3. Utformning av utvecklingsarbete

- Välja en teoretisk modell (1) och hänvisa till vetenskapligt stöd (2)
- Sätt upp mål (3)
- Se över finansieringen (4)
- Inrätta arbetsgruppen (5)
- Fastställa tidplanen (6)
- Besluta om ramarna (7)

Fas 4. Utformning av insatser

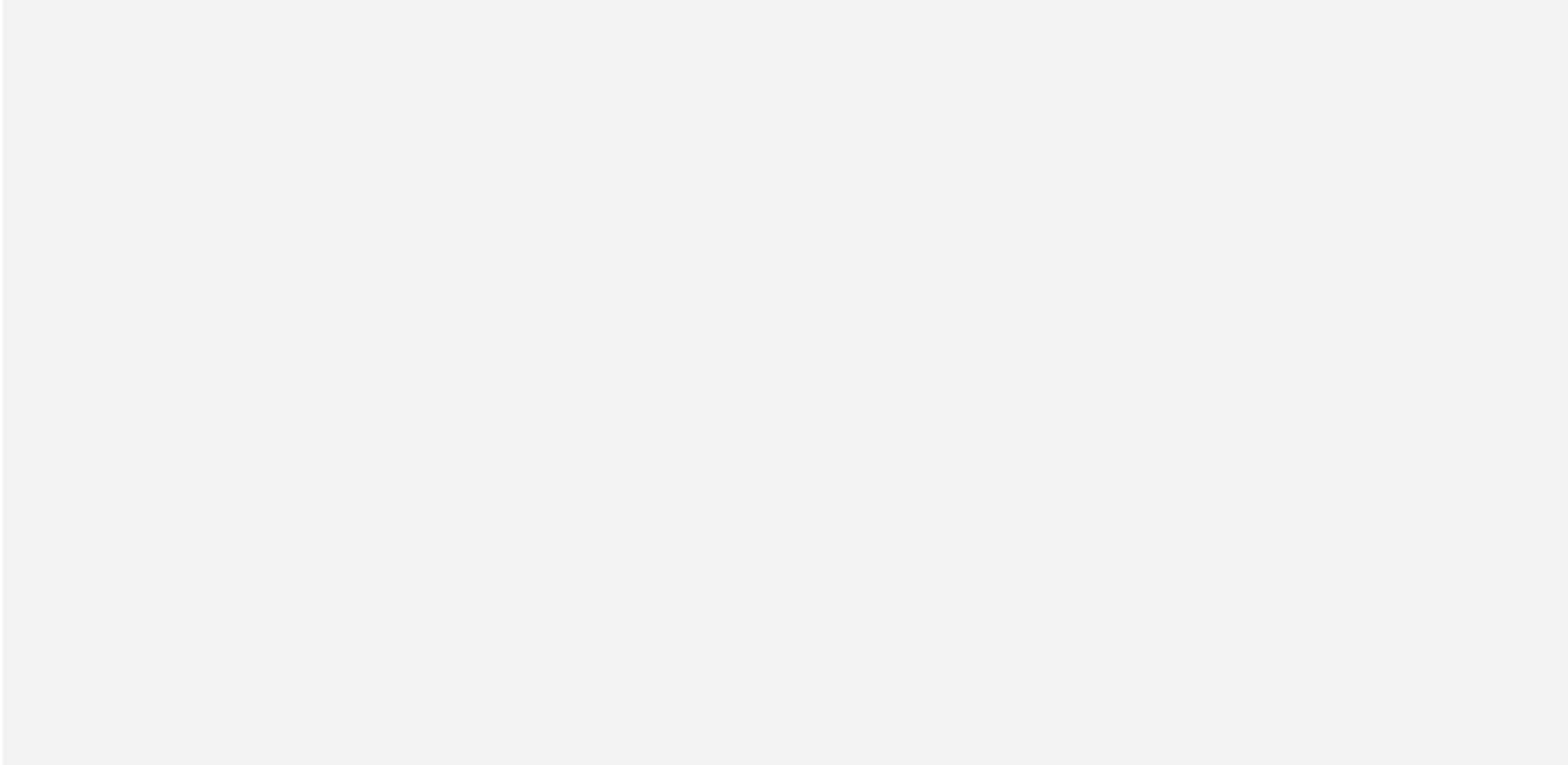
- Välj insats (1) och anpassa den efter målgruppen (2)
- Planera uppföljning och utvärdering (3)
- Sammanställa arbets- eller projektplan (4)

Fas 5. Förberedelser och mobilisering

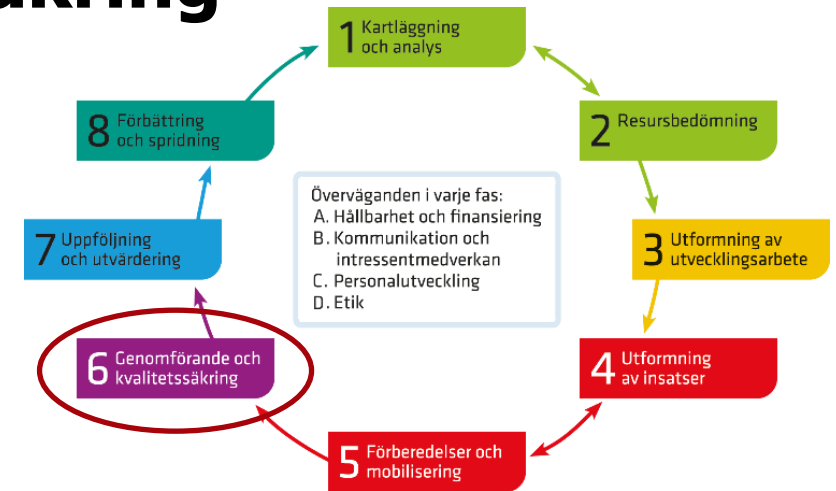
- Bjud in och behåll deltagare (1)
- Förbereda material (2)
- Beskriva insatsen för intressenterna (3)
- Stämna av praktiska frågor (4)

Fas 6. Genomförande och kvalitetssäkring

- Göra en pilotinsats (1)
- Genomföra (2), kvalitetssäkra (3) och justera arbetet (4)
- Justera genomförandet (5)

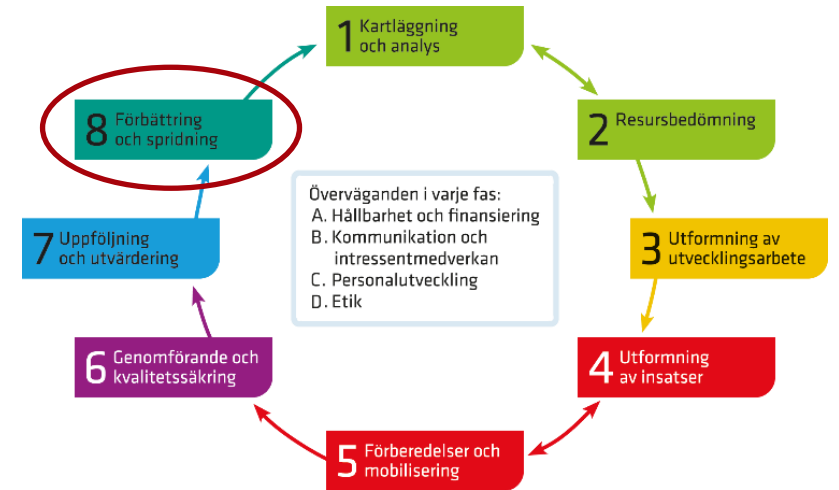
Fas 7. Uppföljning och utvärdering

- Följa upp arbetet
- Låta göra en resultatutvärdering
- Låta göra en processutvärdering

Fas 8. Förbättring och spridning

- Sammanställa en slutrapport
- Fastställa om arbetet bör fortsätta
- Sprida information om insatsen

Två checklistor att fylla i efter varje fas

Momenten och överväganden ska kunna svara på:

- Uppfyllt?
- Analys?
- Åtgärd?
- När?

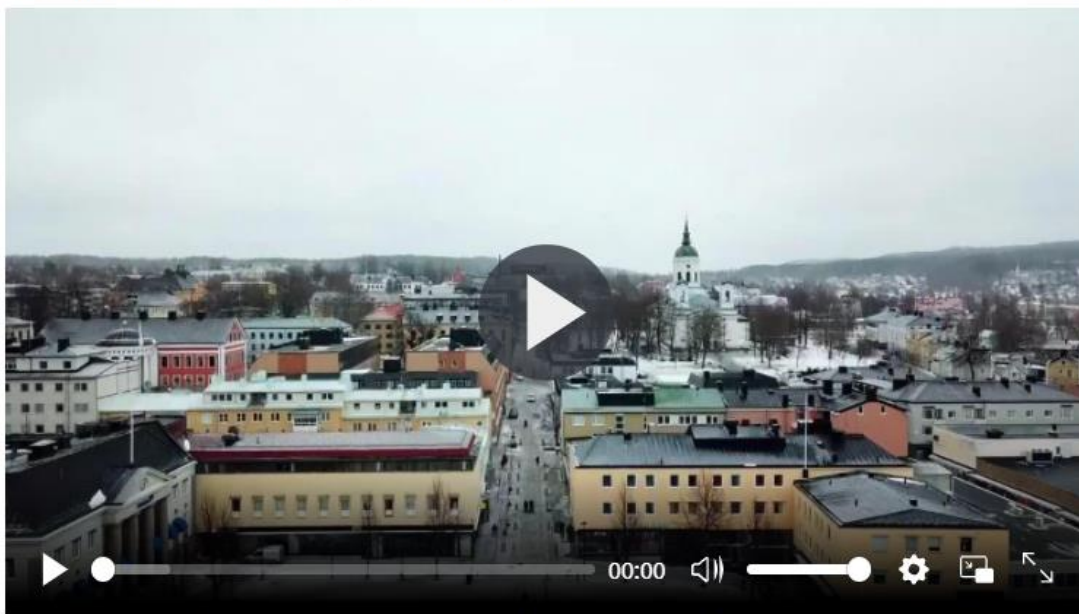
Moment	Uppfyllt	Analys	Åtgärd	När
1.1 Stämma av med lagstiftning och styrdokument				
1.2 Kartlägga lokala situationen				
1.3 Kartlägga befintlig verksamhet				
1.4 Kartlägga övriga förutsättningar				
1.5 Analysera målgrupp				
1.6 Göra en sammanfattande analys och motivera				

Aspekter som ska övervägas i varje fas	Uppfyllt? Svara ja eller nej	Analys	Åtgärd	När
Hållbarhet och finansiering				
Kommunikation och intressent-medverkan				
Personalutveckling				
Etik				

Så här kan snabbguiden användas i praktiken

- filmmaterial

Så används snabbguiden i praktiken

www.folkhalsomyndigheten.se/snabbguiden

Hämta mer kunskap och vägledning på

www.folkhalsomyndigheten.se/snabbguiden

